

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2022-01-17

Diarienummer:
SCN-2021-00509

Handläggare:
Sandra Sonnermyr Hovi

Plan för kontroll och uppföljning av privata utförare 2022

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** anta socialnämndens plan för kontroll och uppföljning av privata utförare enligt bilaga 1.

Ärendet

Socialnämndens plan för kontroll och uppföljning av privata utförare syftar till att tillgodose uppföljning och insyn i den verksamhet som lämnats över till privata utförare. Det huvudsakliga syftet med uppföljningen är också att säkerställa en god kvalitet för brukarna. I ärendet beskrivs hur förvaltningen avser följa upp nämndens ramavtal under 2022.

Uppföljningen omfattar inte socialnämndens egenregi. Den egna regin följs upp i den ordinarie uppföljningen via ekonomiska bokslut, kvalitetsberättelsen, internkontrollplanen, SKR:s brukarundersökning och avvikelsehanteringen. Nämndens uppföljning beskrivs närmare i uppföljningsplanen som är bilaga till verksamhetsplanen.

Beredning

Ärendet har beretts av enheten för strategiskt stöd i samverkan med berörda enheter och funktioner inom förvaltningen. Barnperspektivet har beaktats i den riskanalys som gjorts i samband med fastställande av vilka ramavtal som särskilt ska följas upp under 2022. Näringslivsperspektivet finns löpande med i olika kontakter med privata utförare, vilka ses som en viktig del i välfärdssamhället och i utveckling av ramavtalen.

Bedömning görs att jämställdhetsperspektivet inte behöver beaktas särskilt då uppföljning sker med avtalsvillkoren som grund, oavsett kön.

Föredragning

Socialnämndens plan för kontroll och uppföljning av privata utförare syftar till att tillgodose uppföljning och insyn i den verksamhet som lämnats över till privata utförare. Enligt 6 kap. 6 § kommunallagen ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet har lämnats över till någon annan. Socialnämnden har också kommunens riktlinje för kontroll och uppföljning av kommunalt finansierad verksamhet att förhålla sig till, enligt vilken varje nämnd ansvarar för planering, uppföljning och kontroll av den verksamhet som bedrivs inom sitt verksamhetsområde.

För socialnämnden specifikt är ett syfte med uppföljningen att säkerställa en god kvalitet för brukarna. Avtalsuppföljning syftar till att säkerställa att leverantören levererar det som är efterfrågat och uppfyller de krav som är ställda i upphandlingen. Uppföljningen är också en viktig del i nämndens strategiska avtalsarbete och utgör en del i utformning av kommande avtal. Ett syfte med uppföljningen är också att spegla branschen, att lyfta goda exempel och få en uppfattning av hur nämndens ramavtal fungerar.

Viktigt i sammanhanget är att med avtalsuppföljning som grund utveckla, lära och förbättra både genom intern samverkan och tillsammans med privata utförare, vilka utgör en viktig del av välfärdssamhället. Kvalitetsarbetet ska i enlighet med kommunens kvalitetspolicy utgå från tre principer som också ska vara styrande för arbetet med uppföljning av privata utförare:

- Möt olikheter
- Lär och förbättra
- Utveckla tillsammans

Uppföljningen består av olika delar och nivåer. Löpande uppföljning sker på olika sätt kontinuerligt under året. Ibland finns det skäl för omedelbar fördjupad så kallad händelsestyrd uppföljning för att hantera uppmärksammade brister och avvikelser. I andra fall tas de avvikelser som uppmärksammas under året med i en riskbedömning för framtagandet av nästa års plan för kontroll och uppföljning av privata utförare. Efter den årliga riskbedömning som sker under hösten fastställs ett fokusområde för särskild uppföljning under kommande verksamhetsår. Den särskilda uppföljningen innebär ett urval av ramavtal och leverantörer som ska följas upp särskilt under året, utöver det löpande uppföljningsarbetet.

Riskanalys har gjorts genom en sammantagen bedömning av tidigare uppföljningar av aktuella avtal, uppmärksammade avvikelser under 2021, inhämtande av information och synpunkter från berörda personer inom förvaltningen samt omvärldsbevakning. Förvaltningens bedömning är efter riskbedömning att ramavtalen för HVB barn och unga samt ramavtalet för skyddat boende ska följas upp särskilt under 2022. Ett urval av leverantörer kommer att göras i början av 2022, detta då bägge avtal är relativt nya och för att urvalet ska bli så aktuellt och relevant som möjligt.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-01-17
- Bilaga 1. Socialnämndens plan för kontroll och uppföljning av privata utförare 2022

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör

Socialnämnden

Handläggare:
Sandra Sonnermyr Hovi

Socialnämndens plan för kontroll och uppföljning av privata utförare 2022

Innehållsförteckning

Bakgrund och syfte	3
Modell för uppföljning	3
Verksamheter hos privata utförare.....	4
Löpande uppföljning	5
Händelsestyrd uppföljning.....	5
Särskild uppföljning.....	6
Riskanalys.....	6
Urval för särskild uppföljning 2022.....	7
Översiktlig uppföljning.....	7
Fördjupad uppföljning	7

Bakgrund och syfte

Socialnämndens plan för kontroll och uppföljning av privata utförare syftar till att tillgodose uppföljning och insyn i den verksamhet som lämnats över till privata utförare. Enligt 6 kap. 6 § kommunallagen ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet har lämnats över till någon annan.

Socialnämnden har också kommunens riktlinje för kontroll och uppföljning av kommunalt finansierad verksamhet att förhålla sig till, enligt vilken varje nämnd ansvarar för planering, uppföljning och kontroll av den verksamhet som bedrivs inom sitt verksamhetsområde.

För socialnämnden specifikt är det huvudsakliga syftet med denna uppföljning att säkerställa en god kvalitet för brukarna. Avtalsuppföljning syftar till att säkerställa att leverantören levererar det som är efterfrågat och uppfyller de krav som är ställda i upphandlingen. Uppföljningen är också en viktig del i nämndens strategiska avtalsarbete och utgör en del i utformning av kommande avtal. Ett syfte med uppföljningen är också att spegla branschen, att lyfta goda exempel och få en uppfattning av hur nämndens ramavtal fungerar.

Viktigt i sammanhanget är att med avtalsuppföljning som grund utveckla, lära och förbättra både genom intern samverkan och tillsammans med privata utförare, vilka utgör en viktig del av välfärdssamhället. Kvalitetsarbetet ska i enlighet med kommunens kvalitetspolicy utgå från tre principer som också ska vara styrande för arbetet med uppföljning av privata utförare:

- Möt olikheter
- Lär och förbättra
- Utveckla tillsammans

Modell för uppföljning

Uppföljningen består av olika delar och nivåer. Löpande uppföljning sker på olika sätt kontinuerligt under året. Ibland finns det skäl för omedelbar fördjupad så kallad händelsestyrd uppföljning för att hantera uppmärksammade brister och avvikelser. I andra fall tas de avvikelser som uppmärksammas under året med i en riskbedömning för framtagandet av nästa års plan för kontroll och uppföljning av privata utförare. Efter den årliga riskbedömning som sker under hösten fastställs ett fokusområde för särskild uppföljning under kommande verksamhetsår. Den särskilda uppföljningen innebär ett urval av ramavtal och leverantörer som ska följas upp särskilt under året, utöver det löpande uppföljningsarbetet.

Uppföljningen av externa utförare är i stor utsträckning riskbaserad vilket innebär att fördjupad uppföljning sker på de områden där det bedöms finnas störst risk för brister. Samtidigt är syftet också att i kommande rapportering i den mån det är möjligt även belysa branschen samt det som fungerar väl i avtalen.

Verksamheter hos privata utförare

Socialnämndens ramavtal tecknas i regel på 2 år med option om förlängning om 2 år vilket i praktiken innebär att de flesta avtal sträcker sig över en 4 års period. I nedanstående tabell redovisas aktuella avtal med en redogörelse när om och när en särskild uppföljning har genomförts eller planeras genomföras under de kommande två åren. En utgångspunkt är att särskild uppföljning ska göras under år 2 efter att avtal tecknats, men detta kan förändras beroende på riskanalysen. Under rubriken *särskild uppföljning* nedan redogörs för den riskanalys som ligger till grund för planeringen av den särskilda uppföljningen.

Ramavtal	Avtalsperiod (inklusive option)	Tidigare särskild uppföljning	Särskild uppföljning 2022	Särskild uppföljning 2023
Stödboende för vuxna med missbruk	2018-03-01– 2022-02-28 <i>Upphandling pågår</i>			X
Stödboende för ungdomar	2018-11-01 – 2022-10-31 <i>Upphandling pågår</i>	2020		
Signs of safety (utbildningsinsats)	2019-03-22– 2023-03-21			
Insatser för personer med spelmissbruk och spelberoende	2019-03-01– 2023-02-28			
Ungdomscoach	2019-04-01-- 2023-03-31			
Familjepedagogiska insatser	2019-06-17– 2023-06-16	2020		
HVB för vuxna med missbruk	2021-04-01– 2024-03-31	2021		
HVB barn och unga	2021-03-01– 2025-02-28		X	
Skyddat boende	2021-05-17– 2025-05-16		X	
Konsulentsstöd familjehemsvård	2021-11-10– 2025-11-09			X

Löpande uppföljning

Uppföljning av avtalsefterlevnad görs på olika sätt löpande under året. En viktig del i avtalsuppföljningen är att leverantören efterföljer avtalet i enskilda individärenden och att målen med insatsen uppfylls. Den individuppföljning socialsekreterare gör utgör därför en grundläggande del i den löpande avtalsuppföljningen. Samordnare på förvaltningens enhet för verksamhetsnära stöd för också löpande dialog med leverantörer i samband med avrop men även i fall då det finns behov av kontakt kring exempelvis avtalstolkningar. Löpande kontroll av leverantörerna ekonomiska status görs genom upplysningar via Creditsafe.

Förvaltningen har under 2021 utvecklat modellen för den löpande uppföljningen och arbetet med avvikelser hos privata utförare sker idag mer systematiskt utifrån en utökad tvärfunktionell samverkan. Det huvudsakliga syftet med den löpande uppföljningen är att i ett tidigt skede fånga avvikelser för att ge leverantören möjlighet att åtgärda och förebygga uppkomsten av likartade avvikelser under avtalstiden. Om avvikelserna är allvarliga eller återkommande kan det finnas skäl att pausa avrop eller att slutligen säga upp avtal. Systematiken i uppföljningen möjliggör också förbättringar i upphandlingsprocessen då mer relevanta krav och villkor kan ställas i nya upphandlingar, utifrån erfarenheter under avtalsperioden. Förvaltningen har under senare delen av 2021 uppmärksammat att ett större antal leverantörer på ramavtal ändrat förutsättningarna och ställt nya krav på uppföljningen. Ett utvecklings- och förbättringsarbete pågår då det gäller ansvar och roller vilket kommer att fortgå under 2022.

Förvaltningen har tidigare på uppdrag av nämnden tagit fram en modell för branschråd som också kan utgöra en del av avtalsuppföljningen. Branschråd syftar till att i dialog med leverantör utveckla arbetet med ramavtalen och skapa förutsättningar för ett gott samarbete. I huvudsak på grund av Covid-19 pandemin har inga branschråd genomförts, men marknadsundersökningar i samband med upphandling har gjorts för att fånga branschens synpunkter. Marknadsundersökningar genomförs nationellt genom att via kommunens upphandlingssystem skicka ut för upphandlingen viktiga frågor, som leverantörer inom branschen kan besvara.

Olika typer av brukarrevisioner kan också utgöra en grund för avtalsuppföljningen, vilket är ett område under utveckling.

Händelsestyrd uppföljning

Utöver den regelbundna uppföljningen genomförs också händelsestyrda uppföljningar av externa utförare. Den händelsestyrda uppföljningen sker på förekommen anledning och kan röra sig om signaler på missförhållanden hos leverantör som förvaltningen blivit uppmärksam på. Det kan handla om avvikelser från avtal som har uppmärksamats i förvaltningens modell för löpande uppföljning, signaler kan också komma från t.ex. Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Skatteverket, media eller i vissa fall privatpersoner.

Särskild uppföljning

Utöver den löpande, regelbundna uppföljningen samt den händelsestyrda uppföljningen så beslutas om ett fokusområde och urval av ramavtal och/eller leverantörer att följa upp särskilt under året. Fokusområde och urval grundar sig i en riskanalys baserad på vad som sammantaget observerats under året, både grundat i en sammanställning av den regelbundna uppföljning som skett under året enligt ovan, samt genom omvärldsbevakning.

Riskanalys

Riskanalys har gjorts genom en sammantagen bedömning av tidigare uppföljningar av aktuella avtal, uppmärksammade avvikelser under 2021, inhämtande av information och synpunkter från berörda personer inom förvaltningen samt omvärldsbevakning.

Sedan ramavtalet för HVB för barn och unga tecknades den 1 mars 2021 så har ett antal händelser i individärenden uppmärksammats som kan tyda på kvalitetsbrister hos leverantör. Flertalet leverantörer har också tillfälligt eller permanent fått sina tillstånd från IVO att bedriva verksamhet återkallade samt att frågan om kvaliteten inom HVB branschen är nationellt uppmärksammat. IVO lyfter i sin årliga rapport "Vad har IVO sett 2020" att majoriteten av de barn som är placerade i heldygnsvård upplever att de är trygga i sitt boende och att de får god vård och behandling, men att det ändå finns många inom målgruppen som upplever att de inte är trygga och skyddade från övergrepp i sitt boende. IVO lyfter i rapporten också återkommande iakttagelser om att placerade barn och unga utsätts för otillåtna tvång- och begränsningsåtgärder.

Med detta som bakgrund samt att barn och unga placerade i heldygnsvård är en särskilt utsatt grupp så kommer ramavtalet för HVB barn och unga följas upp särskilt under 2022. Även ramavtal för konsulentsstödd familjehemsvård kan med samma motivering vara föremål för särskild uppföljning. Då avtalet nyligen tecknats, i november 2021, så görs bedömning att avvakta med särskild uppföljning till 2023 och fokusera på den löpande uppföljningen och vid behov händelsestyrd uppföljning av avtalet under 2022.

Det andra avtalet som särskilt kommer följas upp under 2022 är ramavtalet för skyddat boende. Också detta avtal bedöms i sammanhanget rikta sig till en särskilt utsatt målgrupp och barn kan beröras även här. Marknaden är idag oreglerad, då skyddat boende inte är en tillståndspliktig verksamhet som t.ex. HVB, vilket är en riskfaktor. Detta innebär att det fullt ut ligger på kommunen att granska att boendena håller en god kvalitet, till skillnad från verksamheter där IVO är tillsynsmyndighet.

De avtal som löper ut under 2022, stödboende för vuxna med missbruk samt stödboende för ungdomar är ej aktuella för särskild uppföljning. Detta då det är kort tid kvar på avtalen samt att arbetet med ny upphandling pågår, utvärdering av avtalen görs i samband med det. Uppföljning av dessa avtal planeras preliminärt till år 2 efter nytt avtalstecknande.

Ramavtalet omfattande insatser till personer med spelmissbruk och spelberoende har inte och planeras inte följas upp särskilt under ramavtalsperioden. Förvaltningen bedömer att ramavtalet fungerar mycket väl och inga avvikelser har uppmärksammats under avtalsperioden som föranleder särskild uppföljning.

Då det gäller ramavtalet omfattande ungdomscoach s har få avrop gjorts under 2021 på då behovet i stor utsträckning tillgodoses genom egen regi. Vid behov av nytt

ramavtal så kommer ytterligare utvärdering av avtalet att göras i samband med arbetet med ny upphandling.

Ramavtalet omfattande Signs of safety som är en utbildningsinsats löper ut under första kvartalet 2023. Avtalet bedöms ha fungerat väl men inga nya avrop är planerade under resterande del av avtalstiden då förvaltningen numera själva håller i utbildningsinsatserna. Därav finns i dagsläget inga skäl för att följa upp avtalet särskilt.

Urval för särskild uppföljning 2022

Ramavtalet för HVB för barn och unga omfattades efter avtalstecknandet i mars 2021 av 152 antal leverantörer. Tre avtal har sagts upp och ett 10-tal är pausade från avrop på grund av att verksamheterna ligger vilande, av olika skäl, bland annat på grund av från IVO indragna tillstånd. Hittills har ca 40 HVB leverantörer varit aktuella för insatser efter avrop, varav 14 med fler än en inledd placering. Ett urval av leverantörer för särskild uppföljning kommer att göras baserat på antalet inledda placeringar, avvikelser uppmärksammade under 2021 samt avslutsorsak. Vissa leverantörer har också följts upp under föregående avtalsperiod vilket ska tas i beaktande vid urval. Eftersom ramavtalet är relativt nytt och fler placeringar kommer att inledas under sista delen av 2021 så kommer urvalet att göras i början av 2022, för att få ett så aktuellt och relevant urval som möjligt.

Ramavtalet för skyddat boende omfattar 44 leverantörer, avrop har skett hos 8 leverantörer sedan avtalstecknandet i maj 2021, varav endast 4 avropats mer regelbundet. Liksom för HVB barn och unga så kommer urvalet att göras i början av 2022 med anledningen av att avtalet är förhållandevis nytt och för att urvalet ska bli relevant.

Översiktlig uppföljning

I en översiktlig uppföljning görs en kontroll av samtliga leverantörer i urvalet gällande:

- Underlag från IVO i form av tillsynsbeslut, Lex Sarah anmälningar och eventuella övriga anmälningar (HVB barn och unga)
- Ekonomisk kontroll
- Enkät till handläggare
- Enkät till leverantör

Fördjupad uppföljning

En fördjupad uppföljning utformas och genomförs vid behov utifrån det som framkommit i den översiktliga uppföljningen. En fördjupad uppföljning kan exempelvis omfatta:

- Möte med leverantör
- Enkät till klient

I de fall inga avvikelser uppmärksammas i den översiktliga uppföljningen så kan urval för fördjupad uppföljning göras genom stickprov gällande ett mindre antal leverantörer med flest antal placeringar under avtalstiden.